

FEUDALNO DRUŠTVO

Predmet: Povijest

Razred: 6.

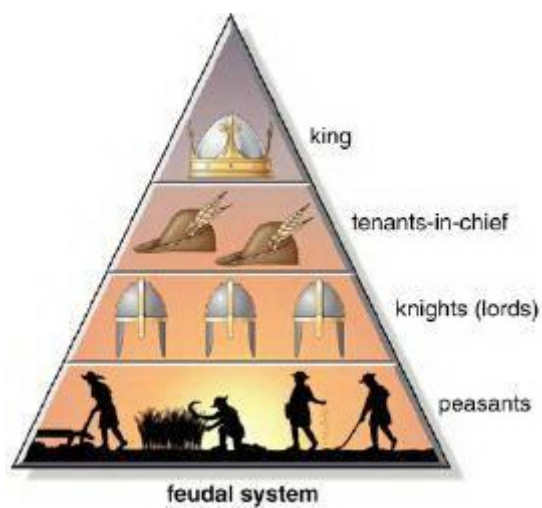
Tema: Feudalno društvo

Nastavna jedinica: Feudalno društvo i način života u srednjem vijeku

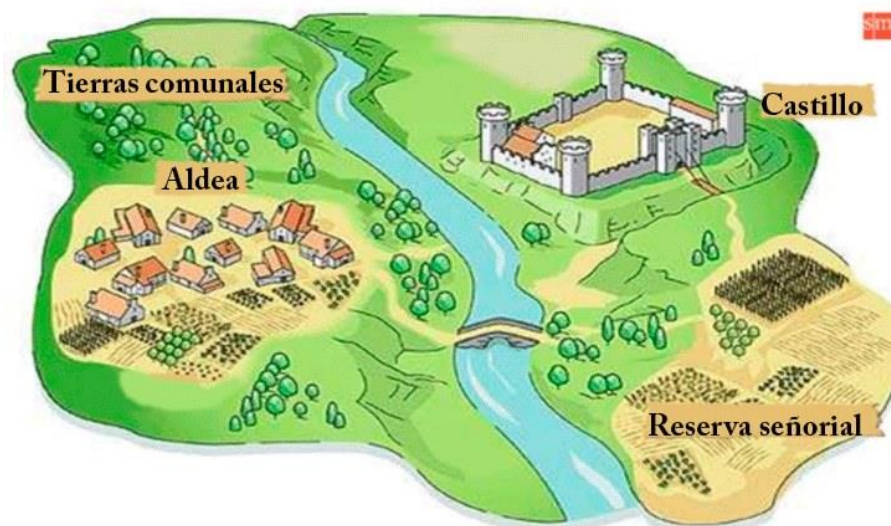
Ključni pojmovi: feudalizam, feudalna piramida, kmet, vazal, senior, feudalac, feud, tlaka, renta, alodij, selište

ISHODI:

- Učenici objašnjavaju osnovne značajke feudalnog društva.
- Učenici opisuju položaj različitih društvenih slojeva u feudalizmu.
- Učenici analiziraju uzroke i posljedice feudalnog sustava.
- Učenici uspoređuju feudalno društvo s današnjim društvenim uređenjem.
- **Uvodni dio (10 min)** Kratka rasprava: Što znate o srednjem vijeku? Učitelj prikazuje ilustraciju feudalne piramide i postavlja pitanja kako bi potaknuo raspravu.

1 - PIRAMIDA FEUDALNOG DRUŠTVA

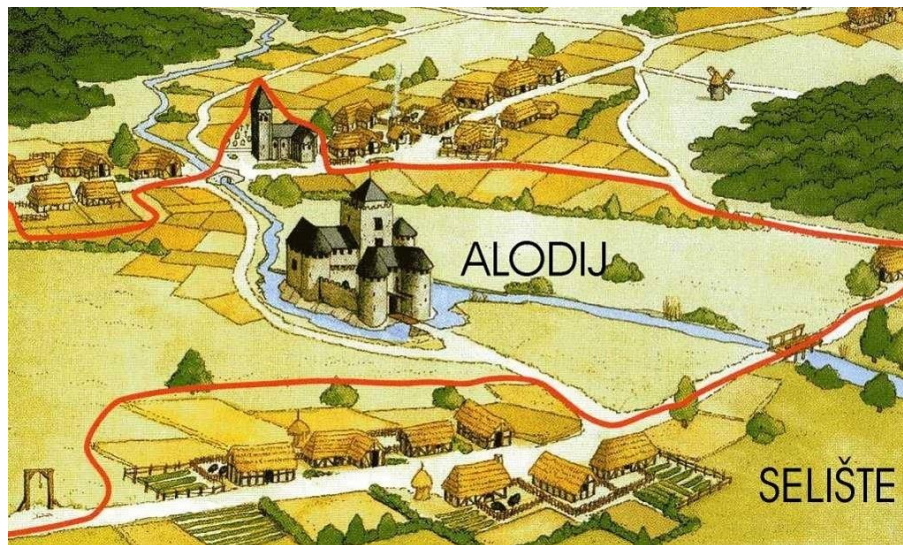

FEUD - ZEMLJA

KMET - OVISNI OBRADIVAČ ZEMLJE

FEUDALAC - VLASTELIN

OBVEZE KMETOVA - POREZ KRALJU, POREZ CRKVI (1/10), RADNA RENTA (TLAKA)

2 - PODJELA FEUDA

Glavni dio (25 min)

- **Predavanje i rasprava:** Objašnjenje feudalnog sustava, odnosa seniora i vazala, te položaja kmetova, podjele feuda.
- **Rad u skupinama:** Svaka skupina dobiva ulogu (vladar, plemić, vitez, kmet) te priprema kratak prikaz svog društvenog statusa.
- **Aktivnosti za učenike:** Skupine izrađuju plakat koji prikazuje njihov položaj u feudalnoj hijerarhiji. Osmišljavanje kratkih dijaloga između različitih društvenih slojeva. Analiza povijesnih izvora (tekstovi, slike) i njihova interpretacija. Debata: Jesu li feudalni odnosi bili pravedni?
- **Predstavljanje:** Skupine predstavljaju svoje zaključke i diskutiraju o razlikama u pravima i obvezama.

Što?

Ranosrednjovjekovno društveno uređenje u kojem vladar ili najmoćnija osoba (vojni vođa, starješina) raspolaže svom zemljom i svima koji žive na njoj. Osnova društva je zemljišni posjed - feud.

Kada?

Razvija se tijekom 9.stoljeća u Franačkoj a u Hrvatskoj krajem 11. stoljeća razvojem velikaških obitelji. Polako počinje nestajati od 15. stoljeća većim gospodarskim razvojem gradova.

Zašto?

U zamjenu za vojnu službu, vjernost ili zaštitu vladar dijeli zemlju svojim podanicima i formira seniorsko-vazalni odnos. Slobodni seljaci gube slobodu i postaju ovisni obrađivači zemlje - KMETOVI. Ponekad i sami seljaci traže zaštitu vojnog vođe te mu predaju svoju zemlju i slobodu.

FEUD - zemlja. Zemlja postaje mjerilo bogatstva. Feud se dijeli na selište i alodij.

ALODIJ - dio feuda na kojem živi feudalac, njegovo je nasljedno imanje.

SELIŠTE - dio feuda na kojem žive kmetovi i na kojem se nalaze njihovi posjedi, pašnjaci i šume.

FEUDALAC - vlasnik zemlje (vladar, plemić, zemljoposjednik), nad kmetovima ima sudsku i svaku drugu vlast.

KMET - ovisni obrađivač zemlje. Na njegovom radu počiva cijeli feudalni sustav. Daje porez kralju (1/9), crkvi (1/10), feudalcu (novčana ili prirodna davanja), radi na alodiju (TLAKA - radna renta) i kad god to feudalac zatraži (popravak zamka, cesta...).

KOLON - u zamjenu za davanja obrađuju zemlju, formalno su slobodni ali zapravo ovise o vlasniku zemlje.

SLOBODAN SELJAK - u početku su svi seljaci bili slobodni.

ŽIVOT KMETOVA

Kmetovi teško žive, loša im je higijena (česte epidemije) i ishrana. Naporno rade. Njihova služba je doživotna i nasljedna, prodani su ili darovani zajedno sa zemljom. U stalnom su strahu od vlastelina (feudalca), pljačkaških pohoda jer sela nemaju zidine. Prvenstveno se bave poljoprivredom i stočarstvom a manje obrtom. Proizvode koje ne proizvode nabavljaju na sajmovima ili od putujućih trgovaca. Žive u malim kućama s oskudnim namještajem često u istoj prostoriji s domaćim životinjama. U sredini prostorije je ognjište a vodu donose s izvora ili bunara. Najveća kuća u selu redovno je vlastelinova kuća, crkva ili seoski mlin.

ŽIVOT PLEMIĆA

Plemići su oslobođeni svih davanja i poreza, žive od rada kmetova i prihoda s imanja. Žive u utverdama ili dvorcima koje grade radi zaštite ili pokazivanja moći i bogatstva. Njihova zadaća je obilaziti imanja, ići u rat na poziv svog seniora, saslušavati svoje podanike i dijeliti pravdu, prikupljati porez od podanika, nadzirati obuku vitezova, dijeliti milostinju. Zabavljaju se na gozbama, turnirima i lovu. Plemkinje se brinu o posluži i dvorcu te su okružene dvorskim damama.

- **Završni dio (10 min)** Usporedba feudalnog i modernog društva (rasprava). Kviz za provjeru znanja (npr. Kahoot ili kratki pisani test). Povratna informacija učenika o temi.

VREDNOVANJE:

- Formativno vrednovanje tijekom sata (aktivnost u raspravi i radu u skupinama).
- Sumativno vrednovanje putem kviza ili pisanog testa.
- Samovrednovanje učenika kroz kratku refleksiju: Što sam danas naučio/la?

PONAVLJANJE

[Feudalno društvo - umna mapa](#)

PRIMJER KVIZA ZA PONAVLJANJE:

1. Kako se naziva društveni sustav srednjeg vijeka?
a) Kapitalizam b) Feudalizam c) Robovlasničko d) Demokracija
2. što je to feud?
3. Tko je bio na vrhu feudalne piramide? a) Kmet b) Vitez c) Kralj d) Svećenik
4. Što je bio glavni zadatak vazala? a) Orađivati zemlju b) Štititi svog seniora i sudjelovati u ratovima c) Naplaćivati poreze d) Voditi crkvu
5. Kako su se zvali seljaci koji su radili na zemlji feudalaca? a) Robovi b) Kmetovi c) Plemstvo d) Trgovci
6. Koja su bila dva glavna društvena sloja u feudalizmu? a) Vitezovi i trgovci b) Plemstvo i seljaci c) Kmetovi i svećenici d) Vladari i obrtnici